

अवपातस्तु हस्त्यर्थे गते छजे तृणादिना Ya-
dava; रोधांसि निग्नजवपातमग्रः करीव व-
न्यः परुषं ररास R. 16. 78.

अवपातनं Felling, knocking down,
throwing down; दुमाणां Ms. 11.
65; कुड्यावपातनं Y. 2. 223.

अवपद् 4 A. 1 To go down, glide
down; to descend, fall down as केश,
नर्म &c. -2 To be deprived of (with
abl.). -3 To fall, meet with an acci-
dent. -4 To overthrow, ruin.
—Caus. To cause to glide or go down.

अवपन्न p. p. 1 Mixed with. -2
Cooked together with. -3 Fallen on
or into. -4 Alighted, descended.

अवपादः Falling down.

अवपाक a. 1 Badly or ill-cooked.
-2 Without a net. -कः Bad cook-
ing.

अवपात्र a. [अवरं भोजनायोग्यं पात्रं
यस्य] A Mlechchha whose eating
in a vessel makes it useless for others.

अवपात्रित a. [अवपात्र कृत्यर्थे णिच्
-क्त] One who has lost his caste, a
person not allowed by his kindred
to eat in a common vessel; see अ-
वपात्रित (=भिन्नोदकीकृत Dāy.).

अवपालित a. Unprotected, neg-
lected.

अवपाशित a. [अवपाशः समंतात् पाशो
जातोऽस्य तारो इतश्च] Snared, having
a snare laid over (on all sides);
पद्याम्यैव हि कंठे त्वां कालपाशावपाशितं
Rām.

अवपीड 10 P. To compress; मम-
ज्जैव मही तस्य भूरिभारावपीडिता Mb.; पा-
दौ शिरोभिरवपीडितौ Rām.; to press or
squeeze together; एकीकृतस्त्वचि नि-
षिक्त इवावपीड्य Māl. 6. 12.

अवपीड a. Pressed on all sides.
-डः 1 Pressing down, pressure.
-2 A kind of medicinal drug used
to cause sneezing, sternutatory. -3
A kind of medical treatment.

अवपीडनं 1 The act of pressing
down. -2 A sternutatory. -ना Da-
mage, violation; Ms. 8. 287.

अवपूर्ण a. Full of, filled.

अवप्रज्जनः The end of the warp
of a web.

अवफः Flatulence, wind from
the bowels.

अवबधा Segment of the base of
a triangle.

अवबन्ध 9 P. 1 To bind, fasten
(fig. also); नीत्वा कामं गौरवेणावबन्धः

Si. 18. 19. -2 To arrest, rivet; शि-
ल्पकुशलतयाऽवबन्धाति इटि Mk. 9.

अवबन्धः 1 Falling or palsy of
the eyelids, Blepharoptosis; व्याधि-
नैवावबन्धकः Susr. -2 A kind of dis-
ease. -3 Binding on all sides.

अवबाधा 1 Pain, agony. -2 Re-
sistance, opposition.

अवबाहुकः [अवबद्धौ बाहुयोरन प्रा०
सं०] Spasm in the arm.

अवबुध् 4 A. 1 To awake, to re-
cognise; तं चावबुध्यान्नवम् Dk. 127.
-2 To become sensible or aware of,
feel, perceive, know, understand;
त्वक्स्पर्शं नावबुध्यते Mb.; एकांतमौग्ध्या-
नवबुद्धविभ्रमैः Si. 12. 39; Bk. 15. 101;
Ms. 8. 53; अधीत्यावबुद्धश्च; येनावबु-
ध्यते तत्त्वं प्रकृतेः पुरुषस्य च Bhāg.
knows. —Caus. 1 To awaken, rouse;

रामो रामावबोधितः R. 12. 23. -2 To
make one aware of, inform; ब्रह्म-
चोदनात्पुरुषमवबोधयत्येव केवलं S. B.;
प्रागेव विदुरो वेदं तेनास्मानवबोधयत् Mb.
-3 To remind, put in mind of;
आर्यं सम्यगवबोधितोऽस्मि S. 1. v. 1.
-4 To teach, instruct.

अवबुद्ध p. p. 1 Known. -2 [कर्तरि-
क्त] One who knows.

अवबोधः 1 Waking, becoming
awake (opp. स्वप्न); यौ तु स्वप्नावबोधौ
तौ भूतानां प्रलयोदयौ Ku. 2. 8; Bg. 6.
17. -2 Knowledge, perception; स्वभ-
र्तुनामग्रहणाद्भव सांघ्रे रजस्यात्मपरावबोधः
R. 7. 41; भावावबोधकलुषा इत्येव राजौ
5. 64; प्रतिकूलेषु तैक्षण्यावबोधः क्रोध
इत्येत S.D.; M. 3. 10; स्वात्मावबोधं महः
Prab. 1. 1. -3 Discrimination, judg-
ment; अवबोधवारि रजसः शमनं Ki. 6.
41. -4 Teaching, informing.

अवबोधक a. Indicating, showing;
निजपराक्रमावबोधकानि चरितानि Dk.
175. -कः 1 The awakener, the sun.
-2 A panegyrist, bard. -3 A teacher.
-4 Thought, intention; मद्वबोधकं
प्रकटयता Dk. 153; त्वं instruction,
guidance, explanation.

अवबोधनं Knowledge, perception.

अवब्रवः [कुत्सितः ब्रवः] Ill-report,
defamation.

अवभञ्ज 7 P. To break off, smash;
वनस्पतिं ब्रज इवावभञ्ज्य Ku. 3. 74;
अवभञ्ज्य मे मानः Rām., broken down,
humbled.

अवभङ्गः Humbling, overcoming,
defeating; मानावभङ्गनिपुणं त्वमोघमल्लं
V. 4. 11.

अवभञ्जनं Breaking, off, tearing,
humbling.

अवभाषणं Speaking, telling.

अवभास् 1 A. 1 To shine; ना-
त्यर्थमस्त्रैरवभासमानः Ki. 3. 46; स
तेजसा सूर्य इवावभासते Mb. -2 To
shine forth, become manifest; आहो-
रिबन्मुखमवभासते युवत्याः Si. 8. 29.
-3 To appear, seem (apparently
or falsely); एतत्स्वयं तन्मायःपिंड-
वदेकत्वेनावभासते Vedānta. —Caus. To
irradiate, illuminate; अधिकावभासि-
तदिशां निकरः Si. 9. 37.

अवभासः 1 Splendour, lustre,
light. -2 Knowledge, perception.
-3 Appearance, manifestation, in-
spiration; येनास्य तत्त्वेषु कृतेऽवभासे Ki.
3. 26. -4 Space, reach, compass. -5
False knowledge. —Comp. -करः N.
of a divinity. —प्रनाः (pl.) N. of a
whole class of deities.

अवभासक a. Luminous, irradiat-
ing. -कं The Supreme spirit; स्व
luminousness.

अवभासित p. p. 1 Illumined, light-
ed, irradiated. -2 Evident, mani-
fest.

अवभासित a. Shining, bright. — नी
The outer skin or cuticle.

अवभिद् 7 P. To break off,
shatter.

अवभेदः Breaking off, shattering.

अवभेदिन् a. Breaking off, shatter-
ing, dividing.

अवभुज 6 P. To bend down,
curve.

अवभुज p. p. Contracted, bent,
crooked; अवभुजभोगिकणमंडलां भुवं Si.
15. 54.

अवभृथः [अव-भृ-क्थन् Uṇ. 2. 3]

1 The end or completion of a prin-
cipal sacrifice. -2 Bathing at the
end of a principal sacrifice for puri-
fication; नावभृथं सरस्वत्यां Kāty.;
भुवं कोष्णेन कुंडोष्णी मेधेनावभृथाइपि
R. 1. 84; प्रीत्याश्वमेधावभृथाइभुतैः 6.
61; 9. 22; 11.31; 13. 61; Y. 3. 244;
Ms. 11. 83. -3 Purification by bath-
ing of the sacrificer and the sacri-
ficial vessels at the end of a sacri-
fice. -4 The water of purification.
-5 A supplementary sacrifice to at-
one for defects in a principal and
preceding one; a sacrifice in general;
स्नातवत्यवभृथे ततस्त्वयि Si. 14. 10.
—Comp. —स्नानं ablution after a sa-
crificial ceremony.